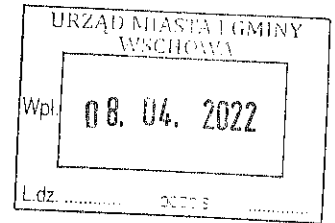

MZW.D.060.15.2022

Wschowa, 31 marca 2022 r.

Odebrano
8.04.2022
Jan Kufle WdP

~~Szanowny Pan
Konrad Antkowiak
Burmistrz
Miasta i Gminy Wschowa~~

Szanowny Panie Burmistrzu,

przekazuję sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2021 roku.

Z wyrazami szacunki

p.o. Dyrektor
Muzeum Ziemi Wschowskiej

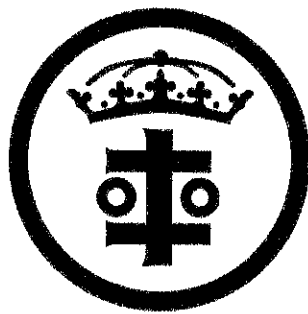
Damian Małecki

Do wiadomości:

1. Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa,
2. Przewodnicząca Rady Miejskiej we Wschowie,
3. Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury Fizycznej i Spraw Społecznych.

Sporz.: DA/LE

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ
W 2021 ROKU**

**MUZEUM ZIEMI
WSCHOWSKIEJ**

Spis treści

Spis treści	3
I Wystawy i działalność edukacyjna	4
1. Wystawy czasowe	4
1.1 „Z papierem przez dwa tysiąclecia”	4
1.2 „Wypad wojsk polskich na Wschowę”	4
1.3 „Wschowskie pieniądze zastępcze”	4
2. Edukacja	4
2.1 Lekcje muzealne.....	4
2.2 Współpraca ze szkołami.....	6
2.3 Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie	6
2.4 Wykłady otwarte	7
2.5 Królewskie historie	7
2.6 Znakowanie grobów	8
2.7 Media społecznościowe.....	8
3. Wydarzenia.....	8
3.1 Noc Muzeów	9
3.2 Średniowieczne miasto. Husyci we Wschowie.....	9
3.3 Wypad na Wschowę.....	9
II Zbiory	10
1. Skarb ze Świąciechowy.....	11
2. Wirtualne Muzeum.....	12
3. Opracowanie zbiorów	12
4. Wyposażenie Kripplein Christi	13
III Kadra	13
IV Wschowskie organizacje pozarządowe.....	14
V Działalność administracyjno-gospodarcza	14
1. Lapidarium	15
2. Zespół do spraw dostępności.....	15
VI Współpraca z Gminą Wschowa	16
1. Prace koncepcyjne przy Kripplein Christi	16
2. Zasługi dla ziemi wschowskiej.....	16
VII COVID-19	16
VIII Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej.....	17

I Wystawy i działalność edukacyjna

1. Wystawy czasowe

W Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2021 r. prezentowane były trzy wystawy czasowe: „Z papierem przez dwa tysiąclecia”, „Wypad wojsk polskich na Wschowę” oraz „Wschowskie pieniądze zastępcze”.

1.1 „Z papierem przez dwa tysiąclecia”

Do kwietnia 2021 roku trwała wystawa "Z papierem przez dwa tysiąclecia" ze zbiorów Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju. Wernisaż wystawy odbył się 9 października 2020 roku. Wystawa trwała do 24 kwietnia 2021 roku.

1.2 „Wypad wojsk polskich na Wschowę”

Muzeum Ziemi Wschowskiej we współpracy z Archiwum Państwowym w Lesznie przygotowało ekspozycję poświęconą wydarzeniom z dnia 2 września 1939 roku. Ekspozycje prezentowane na wystawie pochodziły zarówno ze zbiorów muzeum, jak i archiwum. Pokazany został m.in. sprzęt używany przez żołnierzy w czasie II wojny światowej, ich wyposażenie oraz materiały codziennego użytku. Ponadto zaprezentowane zostały pocztówki i zdjęcia ukazujące przedwojenną Wschowę, a także relacje, zarówno polskie, jak i niemieckie, z wydarzeń wrześniowych 1939 roku.

Ekspozycja została otwarta dla zwiedzających 2 września 2021 r. Wystawa muzealna była częścią oficjalnych obchodów 82. rocznicy wybuchu wojny i wypadu wojsk polskich na Wschowę.

1.3 „Wschowskie pieniądze zastępcze”

Od 6 listopada 2021 r. czynna była wystawa „Wschowskie pieniądze zastępcze”, na której prezentowane były pieniądze zastępcze, żetony dominialne, gazowe, administracyjne, rzemieślnicze oraz akcje i bony wartościowe emitowane na terenie powiatu wschowskiego na przełomie XIX i XX wieku. Otwarcie wystawy odbyło się w ramach XVIII Królewskiego Festiwalu Muzyki.

Wystawa była prezentowana w siedzibie Muzeum Ziemi Wschowskiej znajdującej się w barokowych kamieniczkach przy Placu Zamkowym 2. Ekspozycja przygotowana została we współpracy z Ryszardem Kozłowskim – pasjonatem mennictwa, numizmatykiem i kolekcjonerem, członkiem warszawskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, a także autorem jedynej monografii poświęconej mennictwu wschowskiemu.

2. Edukacja

W przygotowanej ofercie edukacyjnej główny nacisk położono na historię regionalną szeroko pojętej ziemi wschowskiej.

2.1 Lekcje muzealne

Podobnie jak w latach ubiegłych, podstawowe działania edukacyjne stanowiły lekcje muzealne. Lekcje miały przybliżyć uczniom dzieje regionu, w którym żyją i funkcjonują na co dzień. W 2021 r. pracownicy muzeum przeprowadzili lekcje muzealne o następującej tematyce:

- a) "Tajemnice mumii – o pierwszych badaczach kultury egipskiej we Wschowie",
- b) "Symbole narodowe – herb, hymn, flaga",
- c) "Powstanie wielkopolskie 1918/19",
- d) "Reformacja i kontrreformacja",
- e) "Wschowa w okresie Wielkiej Wojny Północnej",
- f) "Legendy Wschowy i okolic",
- g) "Co jadali polscy królowie?",
- h) "Potomkowie starosty wschowskiego na tronach Polski i Francji",
- i) "Ziemia wschowska... czyli?",
- j) "Reformacja i kontrreformacja w XVI-wiecznej Wschowie".

W 2021 r. został przygotowany i udostępniony nowy katalog lekcji muzealnych, który jest dostępny na stronie internetowej muzeum. Każda lekcja muzealna składa się z części teoretycznej i warsztatu lub karty pracy stworzonej przez pracowników MZW. Ponadto w związku z nowymi wystawami czasowymi przygotowane zostały oferty tematyczne. Nowy katalog zawiera wykaz tematów oraz krótki opis lekcji, a także ogólne zasady przyjęte przez MZW dla lekcji muzealnych, cennik, dane kontaktowe do osoby odpowiedzialnej za koordynację zajęć. Poza powyższymi tematami przygotowane zostały lekcje dotyczące kultury ludowej dawnej ziemi wschowskiej, których oferta przygotowana została we współpracy z Zofią Dragan. Tematy te obejmują:

- Dudki ładnie grajum, nóżki podrygajum – muzyka ludowa wsi wielkopolskiej,
- Można godać i żegotać – gwara, czyli tak się dawniej mówiło,
- Zabawy pradiadków i prababć.

Nowość stanowi także oferta zajęć z podstaw ceramiki, które przygotowane zostały we współpracy z pracownią Gliniany Zakątek „8” z Włoszakowic.

W lekcjach tych udział wzięli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1 we Wschowie, Szkoły Podstawowej nr 2 we Wschowie, Szkoły Podstawowej nr 3 we Wschowie, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka we Wschowie, Szkoły Przysposabiającej do Pracy we Wschowie, Szkoły Podstawowej w Osowej Sieni oraz Szkoły Podstawowej im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Wijewie.

Ponadto w omawianym okresie odbyły się zajęcia:

- a) "Lato w muzeum" – wakacyjny cykl warsztatów, przeznaczony dla dzieci i młodzieży w wieku 7-12 lat. W tym roku cykl ten poświęcony był historii Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Podobnie jak lekcje muzealne, także akcja "Lato w muzeum" składała się z części wykładowej i warsztatowej. Wydarzenie trwało w dniach 10-12 sierpnia 2021 roku.
- b) "Wielkanocne czerpanie papieru" – warsztaty czerpania papieru prowadzone w ramach trwającej na początku roku wystawy "Z papierem przez dwa tysiąclecia" ze zbiorów Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju. Warsztaty te zostały zorganizowane w marcu, jednak zostały przerwane przez obostrzenia związane z pandemią koronawirusa.
- c) "Mikołajkowe zabawy w muzeum" – warsztaty, zorganizowane przez pracowników muzeum dla dzieci w wieku 7-13 lat i ich rodziców. Warsztaty te odbyły się 8 grudnia 2021 roku. W ramach zajęć zaprezentowany został krótki wykład dotyczący historii św. Mikołaja i bożonarodzeniowych tradycji świątecznych.

Ilość lekcji	21
Ilość tematów	11
Grupy szkolne	21
Grupy przedszkolne	0
Grupy inne	0
Liczba uczestników	361
Liczba opiekunów	26

2.2 Współpraca ze szkołami

W październiku 2021 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej zaangażowało się w przygotowanie uroczystości nadania Szkole Podstawowej w Wijewie im. Króla Stanisława Leszczyńskiego poprzez konsultacje merytoryczne w procesie tworzenia projektu graficznego muralu oraz sztandaru szkoły. Muzeum przeprowadziło serie wykładów oraz przygotowało okolicznościową wystawę, na której zaprezentowano zbiory prywatne, przybliżające sylwetkę króla lokalnej społeczności.

W 2021 r. doszło do podpisania umowy o współpracy pomiędzy Muzeum Ziemi Wschowskiej a Szkołą Podstawową im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Wijewie. Zawarta umowa miała na celu realizację opracowanego wspólnie programu edukacyjnego, zakładającego zorganizowanie serii wyjazdów śladami patrona. W ramach planowanych wyjazdów uczniowie odwiedzą miejsca związane ze Stanisławem Leszczyńskim w naszym najbliższym regionie, takie jak zamek rodziny Leszczyńskich w Rydzynie. Współpraca na tym polu pozwoli rozszerzyć ofertę edukacyjną naszego muzeum, która zainteresuje szkoły z sąsiedniego powiatu leszczyńskiego wchodzącego niegdyś w skład historycznej ziemi wschowskiej.

W październiku w szkole podstawowej w Jędrzychowicach pracownik Muzeum Ziemi Wschowskiej wygłosił dla uczniów oraz zaproszonych gości wykład pt. „Historia polskich symboli narodowych”. Prelekcja odbyła się w ramach akcji „Do Hymnu”, podczas której uczniowie szkoły śpiewali hymn państwowy, a także dwie inne pieśni patriotyczne.

2.3 Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie

6 października 2021 r. w Centrum Kultury i Rekreacji rozpoczęło się spotkanie inauguracyjne nowego roku akademicki Uniwersytet Trzeciego Wieku we Wschowie. Na zaproszenie dyrekcji MZW i prezes UTW Lucyny Omieczynskiej wykład pt. *Średniowieczne miasto* wygłosił dr hab. Wiktor Szymborski z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prof. Szymborski wykorzystał swój pobyt we Wschowie i wcześniej udał się wraz z dyrekcją muzeum do Przyczyny Górnej, gdzie badał średniowieczne freski w kościele pw. św. Jerzego. W obszarach zainteresowań prof. Szymborskiego znajduje się historia średniowieczna Polski, dzieje Kościoła, historia zakonów mendykanckich, dzieje ruchu pielgrzymkowego, historia odpustów, dyplomatyka średniowieczna – dokumenty odpustowe oraz historia szkolnictwa zakonu dominikanów w epoce nowożytnej. Słuchacze UTW mogli usłyszeć wiele ciekawych i nieznanych szczegółów na temat życia w średniowiecznym mieście, religijności oraz zwyczajów mieszkańców miast.

Od 19 października 2021 r. odbywały się wykłady dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku we Wschowie. Były to cotygodniowe spotkania w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3 ze wschowskimi seniorami, podczas których pracownicy muzeum mówili o historii lokalnej, ale również dziejach Polski i świata. W roku akademickim 2021/22 tematyka wykładów zrealizowanych w 2021 r. obejmowała m.in.: „Wschowa w okresie Wojny Północnej”, „Reformacja i kontrreformacja”, „Historia Ziemi Wschowskiej”, „Przedstawicielki dynastii Wazów i Jagiellonów”, „Historia polskich symboli narodowych”, „Ostatnie lata pierwszej Rzeczypospolitej”, „Zwyczaje Napoleona na podstawie pamiętnika Louisa Wairy Constanta”, „Śmierć gen. Sikorskiego, katastrofa czy zamach?”.

2.4 Wykłady otwarte

W omawianym okresie wykłady otwarte zrealizowane przez MZW były następujące:

„Leszczyńscy na Ziemi Wschowskiej” – Przemysław Wojciech – historyk sztuki i kurator wystawy. Wykład udostępniony online 15 maja 2021 roku w związku z odbywającą się wówczas Nocą Muzeów;

"Husyci i ich historia" – Hubert Nowak - wykład wygłoszony 31 lipca 2021 roku na pikniku rycerskim „Średniowieczne miasto. Husyci pod Wschową” w siedzibie muzeum przy pl. Farnym 3;

„Rajd na Wschowę w 82. rocznicę wypadku wojsk polskich” – Dariusz Czaja – Towarzystwo Ziemi Głogowskiej. Wykład wygłoszony 2 września 2021 roku w siedzibie muzeum przy pl. Farnym 3;

"Potomkowie starosty wschowskiego na tronach Polski i Francji" – Przemysław Wojciech. Wykład wygłoszony 20 października 2021 roku w siedzibie muzeum przy pl. Zamkowym 2. Prelekcji towarzyszyła niewielka wystawa poświęcona Stanisławowi i Marii Leszczyńskim.

2.5 Królewskie historie

15 maja 2021 r. zainaugurowany został cykl pt. *Królewskie historie*. Jest to cykl spotkań w formie rozmowy z naukowcami i historykami zajmującymi się dziejami Wschowy oraz działaczami społecznymi, sportowymi, mieszkańcami Wschowy. Spotkania prowadził Damian Małecki, p.o. dyrektora Muzeum Ziemi Wschowskiej. Podczas spotkań można było zobaczyć wnętrza wschowskiego muzeum, ponieważ każda z rozmów odbywała się w innej sali. Filmy każdorazowo miały swoją premierę na kanale YouTube muzeum. Partnerem wydarzenia był portal zw.pl. W 2021 r. gośćmi *Królewskich historii* byli:

- a) Ryszard Kozłowski - pasjonat mennictwa wschowskiego, numizmatyk i kolekcjoner. Rozmowa dotyczyła mennictwa wschowskiego.
- b) Jarosław Jankowski - znawca dawnego młynarstwa wietrznego, autor wielu opracowań książkowych. Właściciel prywatnego muzeum – Muzeum Młynarstwa i Rolnictwa w Osiecznej. Rozmowa dotyczyła dawnego młynarstwa i rolnictwa.
- c) Tadeusz Kołosionek - opowiadał m.in. o Wschowie w dobie PRL, klubie Hetman Wschowa oraz walce o samorząd wschowski w latach 90-tych. Rozmowa dotyczyła życia i działalności gościa.
- d) Michalina Kuciewicz i Zdzisław Rygusik – członkowie Hufca ZHP we Wschowie. Rozmowa dotyczyła działalności harcerskiej na terenie Wschowy.

2.6 Znakowanie grobów

Kontynuowana była akcja znakowania nagrobków osób biorących udział w walkach o odzyskanie niepodległości 1914-1921, Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 oraz uczestników wojny obronnej 1939 roku. Tabliczki upamiętniają uczestników walk o niepodległość, którzy spoczywają na obszarze powiatu wschowskiego. W 2021 r. oznakowanych zostało 16 mogił po wcześniejszym uzyskaniu zgody rodziny oraz spotkaniu, w trakcie którego pozyskane zostały wizerunki pamiątek rodzinnych i dokumentów dotyczących osób upamiętnionych.

Do tej pory oznakowane zostały w sumie 24 mogiły na terenie Wschowy, Sławy, Łupic, Lginia, Siedlnicy, Starych Drzewiec i Olbrachcicach.

2.7 Media społecznościowe

15 lipca 2021 r. zainaugurowany został cykl pt. *Z archiwum MZW*. Raz w tygodniu na stronie internetowej, portalach społecznościowych i kanale YouTube Muzeum Ziemi Wschowskiej były prezentowane ekspozycje, archiwalne filmy, projekty budowlane, pocztówki i fotografie, a także wywiady ze wschowskimi Kresowianami zebrane przez Jakuba Gałęziowskiego w ramach pracy nad książką „To wszystko człowiek widział. Wspomnienia wschowskich Kresowian”. Nowy cykl miał na celu popularyzację zabytków muzeum oraz promocję historii miasta i regionu. Cykl cieszył się dużą popularnością na profilu społecznościowym MZW. Ponownie uruchomiony został kanał MZW na kanale YouTube.com.

2.8 Współpraca z Fundacją Kultura bez Barrier

Muzeum Ziemi Wschowskiej zrealizowało projekt: „Czytanie obrazów”. Jego celem było stworzenie i udostępnianie audiodeskrypcji i tłumaczeń na polski język migowy, a także stworzenie opisów w tekście łatwym, do obiektów muzealnych. W wyniku współpracy z Fundacją Kultura bez Barrier opracowanych zostało 10 ekspozycji ze zbiorów MZW, które zostały umieszczone na ogólnopolskiej stronie: czytanieobrazow.pl.

2.9 Dołączenie do projektu: Leksykon Tyle Miejsc

Leksykon Tyle Miejsc powstał dzięki wsparciu programów Ministerstwa Kultury: *Kultura w sieci* oraz z zakresu upowszechniania kultury na 2021 rok. Zrealizowany został w ramach stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem Leksykonu jest upowszechnianie informacji o wystawach stałych w muzeach, (galeriach, skansenach, parkach etnograficznych, miejscach historycznych lub archeologicznych, zamkach, pałacach, dworach...). Udostępniając artykuły, fotografie miejsc i ekspozycji oraz linki do filmów i wirtualnych spacerów chcemy przekazać najciekawsze informacje o samych wystawach oraz o tym co na nich warto zobaczyć. Leksykon jest publikowany na stronie tylemiejsc.org.

3. Wydarzenia

Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2021 roku zorganizowało dwa duże wydarzenia plenerowe, których odbiorcami byli mieszkańcy miasta i gminy Wschowa, a także turyści spoza regionu. Imprezy były związane z wydarzeniami dotyczącymi historii miasta. Ich celem było budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców oraz popularyzacja historii miasta i Gminy Wschowa. W wydarzeniach liczny udział wzięli mieszkańcy miasta i gminy oraz turyści. Były to: piknik rycerski *Średniowieczne miasto. Husyci we Wschowie* oraz *Wypad na Wschowę*. Ponadto ze względu na ograniczenia jedno z wydarzeń - *Noc Muzeów* - odbyło się online.

Frekwencję w organizowanych przez MZW wydarzeniach przedstawia poniższa tabela:

	liczba spotkań/grup/wydarzeń	liczba uczestników
Mikołajkowe Zabawy w Muzeum	1	9
Wielkanocne czerpanie papieru	6	46
Lato w Muzeum	3	24
Lekcje muzealne	21	387
Wykłady dla UTW	8	344
Noc Muzeów	1	online
Wypad na Wschowę	1	500
Husyci we Wschowie	1	650
„Wschowskie pieniądze zastępcze”	1	35
„Wypad wojsk polskich na Wschowę” - wystawa	1	762
	suma	2757

3.1 Noc Muzeów

Noc Muzeów w 2021 r. ze względu na ograniczenia epidemiczne odbyła się 15 maja 2021 r. w formie online. Na kanale YouTube swoją premierę miały: wykład Przemysława Wojciecha pt. „Leszczyńscy na ziemi wschowskiej” oraz cykl *Królewskie historie*, którego pierwszym gościem był Ryszard Kozłowski, pasjonat mennictwa wschowskiego.

3.2 Średniowieczne miasto. Husyci we Wschowie

Około 650 osób odwiedziło 31 lipca 2021 r. muzealny dziedziniec przy pl. Farnym 3, gdzie odbył się piknik rycerski „Średniowieczne miasto. Husyci we Wschowie”. Wydarzenie to cieszyło się sporym zainteresowaniem zwłaszcza wśród najmłodszych, którzy mogli skorzystać z szeregu przygotowanych dla nich atrakcji, m.in. strzelania z łuku, musztry rycerskiej, przymierzalni strojów mieszczkańskich oraz walki w szyku bojowym.

Największą atrakcją cieszyło się obozowisko Husytów przygotowane przez grupę rekonstrukcyjną „Rota Zaciężna św. Judy Tadeusza” ze Wschowy. Rekonstruktorzy pokazali gościom jak wyglądał dzień z życia średniowiecznego wojownika. Piknik stał się okazją do odczytania przywileju wystawionego przez króla Władysława II Jagiełłę z 1422 roku dotyczącego nadania prawa polskiego dla Ziemi Wschowskiej. Ma to związek z 600. rocznicą tego wydarzenia, która przypada w 2022 r. Dokument został wcześniej przetłumaczony z łaciny przez naukowców z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wydarzeniu towarzyszyło wiele atrakcji. Goście mogli zaopatrzyć się w chleb i miód z Muzeum Młynarstwa i Rolnictwa w Osiecznej, a także średniowieczny oręż od wystawców. Funkcjonowało również stanowisko mennicze, a zwiedzający tego dnia muzeum mogli wysłuchać wykładu dotyczącego historii Husytów. Wydarzenie w muzeum przyciągnęło nie tylko mieszkańców miasta, ale także liczne grono mieszkańców regionu, w tym Leszna.

3.3 Wypad na Wschowę

Muzeum Ziemi Wschowskiej z Gminą Wschowa było organizatorem obchodów 82. rocznicy wypadu wojsk polskich na Wschowę.

2 września 2021 roku przy asyście Wojska Polskiego odsłonięty został mural na ul. Bema upamiętniający żołnierzy 55 Pułku Piechoty, którzy wzięli udział w wypadzie na Wschowę

2 września 1939 r. Następnie o 16.30 na dziedzińcu muzeum odbył się koncert Stowarzyszenia Muzycznego „Bis”. Po koncercie miała miejsce prezentacja okolicznościowego wydania „Kurier Wschowski”. W jednodniówce o uroczystościach rocznicowych napisali Burmistrz Miasta i Gminy Wschowa Konrad Antkowiak, dowódca 1. Leszczyńskiego Dywizjonu Przeciwlotniczego podpułkownik Daniel Katarzyński oraz p.o. dyrektora Muzeum Ziemi Wschowskiej Damian Małecki. Czytelnicy mogli również przeczytać teksty Barbary Ratajewskiej o przedwojennej Wschowie, ppłka Dariusza Wyrzykowskiego o historii obrony terytorialnej w Polsce oraz artykuł Dariusza Andrzeja Czai o wydarzeniach z 2 września 1939 roku. Ponadto w „Kurierze” znalazł się także tekst Huberta Nowaka o historii pułków biorących udział w wypadzie. „Kurier Wschowski” był kolportowany za pośrednictwem Poczty Polskiej do skrzynek pocztowych mieszkańców Gminy Wschowa oraz w trakcie obchodów. Nakład wydania wyniósł 2500 egz. Obchody 2 września 2021 r. zamknęło otwarcie nowej ekspozycji przygotowanej we współpracy z Archiwum Państwowym w Lesznie pt. „Wypad Wojsk Polskich na Wschowę” oraz wykład Dariusza Czai.

Natomiast w piątek 3 września 2021 r. żołnierze 12 Wielkopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej przemarszerowali z Leszna do Wschowy, odwzorowując przebieg trasy jaką we wrześniu 1939 roku przeszli polscy wojskowi. Po przemarszu, złożeniu kwiatów i wciągnięciu flagi na maszt, miało miejsce przywitanie żołnierzy przez Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa Konrada Antkowiaka na rynku. Po przywitaniu rozpoczął się piknik wojskowy, podczas którego mieszkańcy Wschowy mogli obejrzyć wóz pancerny wz. 34 ze zbiorów Muzeum Broni Pancernej w Poznaniu oraz zasmakować wojskowej grochówki. Swoje stoiska mieli również harcerze z hufca ZHP we Wschowie, członkowie wschowskiego Związku Strzeleckiego „Strzelec”, Wojskowa Komenda Uzupelnień z Leszna. Muzeum Ziemi Wschowskiej umożliwiło tego dnia nieodpłatne zwiedzanie ekspozycji otwartej dzień wcześniej.

II Zbiory

W 2021 r. zbiory MZW wzbogaciły się o 314 pozycji, w tym: 91 w zbiorach artystyczno-historycznych, 1 w zbiorze artystycznym, 208 w zbiorach numizmatycznych oraz 13 w dziale depozytów. Dział depozytów został pomniejszony o 201 pozycji „Skarbu ze Święciechowy”, ale dodano 13 nowych pozycji. Inwentarz pomocniczy zwiększył się o 1 pozycję.

Szczegółowy wykaz zbiorów MZW przedstawiają poniższe tabele:

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Zbiory artystyczne	568
2	Zbiory archeologiczne	187
3	Zbiory artystyczno - historyczne	1945
4	Zbiory numizmatyczne	1683
5	Zbiory kartograficzne	833
6	Zbiory etnograficzne	277
7	Zbiory przyrodnicze	17
8	Plakaty	2444
	suma	7954

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Depozyty	72
	suma	72

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Starodruki i archiwalia (w zbiorach bibliotecznych)	128
2	Inwentarz pomocniczy	463
	suma	591

Suma wszystkich kolekcji: 8617

W 2021 r. za jeden z priorytetów uznano digitalizację zbiorów MZW. Pod koniec grudnia 2021 roku wykonana została dokumentacja fotograficzna części zabytków MZW wchodzących w skład działu „Artystyczno-Historycznego”. Liczbę wykonanych wizerunków cyfrowych dla poszczególnych działów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba wykonanych wizerunków
1	Zbiory artystyczne	120
2	Zbiory archeologiczne	187
3	Zbiory artystyczno-historyczne	0
4	Zbiory numizmatyczne	2050
5	Zbiory kartograficzne	1495
6	Zbiory etnograficzne	532
7	Zbiory przyrodnicze	17
8	Plakaty	4676
	suma	9077

1. Skarb ze Święciechowy

W kwietniu 2021 r. Muzeum Ziemi Wschowskiej stało się właścicielem „Skarbu ze Święciechowy”, cennego zbioru 201 monet. Zbiór monet z XV i XVI wieku stanowiący „Skarb ze Święciechowy“ jest od maja 2016 r. prezentowany we wschowskim muzeum w gabinecie numizmatycznym (pl. Farny 3). Do tej pory stanowił depozyt Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Przejęcie zbioru monet na własność (decyzja WWKZ nr 90/2021) daje muzeum m.in. nowe możliwości w zakresie zdobywania funduszy na konserwację i digitalizację tych eksponatów. Dzięki temu będą łatwiej dostępne do celów naukowych.

W skład „skarbu” wchodzi monety srebrne z XV i XVI w. z terenu Polski, Śląska i Prus. Wszystkie wybito w okresie panowania dynastii Jagiellonów. Najstarsze są półgrosze koronne Władysława Jagiełły z lat 1416 – 1422, przypisywane mennicy wschowskiej. Najmłodsza

monetą jest szeląg Zygmunta I Starego z 1540 r., pochodzący z mennicy w Gdańsku. Połowę zbioru stanowią monety z późnego średniowiecza (do 1501 r.), a więc z okresu groszowego. Inne zaliczane są do monet nowożytnych. Najwięcej, 77 monet, pochodzi z mennicy we Wschowie. Pozostałe pochodzą z emisji krakowskich, gdańskich, elbląskich, toruńskich, królewieckich i śląskich. „Skarb ze Święciechowy“ zawiera 13 monet, które w literaturze przedmiotu określane są jako rzadkie. Są to tzw. grosze białe księcia Zygmunta Jagiellończyka z mennicy głogowskiej, na których po raz pierwszy w historii mennictwa śląskiego wybito datę, oraz szelągi i trojaki Zygmunta I z mennicy gdańskiej. Prawdopodobnie skarb został ukryty po 1540 r. przez jednego z miejscowych kupców. Znalaziono go 7 kwietnia 1981 r. podczas prac ziemnych prowadzonych na terenie prywatnej posesji w Święciechowie, na głębokości około 78 cm.

2. Wirtualne Muzeum

Wirtualne Muzeum Ziemi Wschowskiej zostało uruchomione 16 grudnia 2021 roku o godz. 12.00 w siedzibie muzeum znajdującej się przy pl. Farnym 3. Wirtualne muzeum ma na celu zachęcenie mieszkańców Miasta i Gminy Wschowa oraz turystów do zwiedzania muzeum w świecie rzeczywistym.

Największy wpływ na uruchomienie Wirtualnego Muzeum miała pandemia Covid-19. Powtarzające się obostrzenia sprawiły, że instytucje kultury musiały na pewien czas zostać zamknięte lub ograniczyć swoją działalność. Wpłynęło to także na funkcjonowanie Muzeum Ziemi Wschowskiej. Z tego powodu podjęto decyzję o stworzeniu wirtualnego muzeum – strony internetowej (wirtualne.muzeum.wschowa.pl), za pośrednictwem której możliwe jest zwiedzanie muzeum oraz zapoznanie się z muzealiami znajdującymi się we wschowskim muzeum.

Dla internautów dostępne są wycieczki po obydwu siedzibach MZW, tzw. „Kamieniczkach” oraz dawnym Kolegium Jezuickim. Docelowo w 2022 r. uruchomione zostanie zwiedzanie Lapidarium Rzeźby Nagrobnej. W wirtualnym muzeum zobaczyć można również eksponaty, które na co dzień prezentowane są na salach wystawowych wschowskiej placówki, ale także te, które znajdują się w muzealnych magazynach. Dzięki wirtualnemu muzeum można zapoznać się z zabytkami dotychczas niedostępnymi lub nieprezentowanymi na wystawach. Nowe eksponaty są dodawane regularnie na stronę.

Na stronie znajdują się eksponaty opisane w języku łatwym oraz z audiodeskrypcją. Wdrożony na tej stronie wirtualny spacer zapewnia dostępność alternatywną osobom ze szczególnymi potrzebami w trudno dostępnej siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2.

3. Opracowanie zbiorów

Priorytetem w okresie zamknięcia MZW było opracowanie ewidencyjne zbiorów. Z działu plakatów opracowane zostały 383 zabytki, z działu artystycznego opracowano 75 zabytków, z działu artystyczno-historycznego 54. W roku 2021 r. liczba kart opracowanych wyniosła 512, a liczba kart wydrukowanych 109.

Liczbę opracowanych kart ewidencyjnych (w systemie MONA) w 2021 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych	Liczba założonych kart (MONA)	Liczba wydrukowanych kart
1	Zbiory artystyczne	568	75	0
2	Zbiory archeologiczne	187	0	109
3	Zbiory artystyczno-historyczne	1945	54	0
4	Zbiory numizmatyczne	1683	0	0
5	Zbiory kartograficzne	833	0	0
6	Zbiory etnograficzne	277	0	0
7	Zbiory przyrodnicze	17	0	0
8	Plakaty	2444	383	0
9	Depozyty	72	0	0
10	Starodruki i archiwalia (w zbiorach bibliotecznych)	128	0	0
11	Inwentarz pomocniczy	463	0	0
	suma	8617	512	109

4. Wyposażenie Kripplein Christi

W 2021 roku Muzeum Ziemi Wschowskiej kontynuowało starania, które mają na celu sprowadzenie do Wschowy elementów wyposażenia kościoła Kripplein Christi, wywiezionych z miasta po zakończeniu II wojny światowej. Równocześnie działania te mają na celu ostateczne uregulowanie kwestii własności zabytków pochodzących z kościoła, które prezentowane są na wystawach stałych w MZW. W tym celu kontynuowana była współpraca z Departamentem Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (obecnie Departament Restytucji Dóbr Kultury MKiDN). W związku z próbą o odzyskanie wyposażenia Kościoła Kripplein Christi skierowaną do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wystosowane zostało pismo w formie opracowania naukowego, dotyczące zabytków wschowskich. Opracowanie liczy 50 stron i zawiera szczegółowy opis zabytków oraz rys historyczny dotyczący dawnego wyposażenia świątyni, takiego jak: ołtarz główny, ambona z baldachimem i płyty epitafijne.

5. Wypożyczenie kolekcji dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza

Do końca sierpnia 2021 r. w Muzeum Miejskim w Nowej Soli prezentowana była kolekcja dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza ze zbiorów Muzeum Ziemi Wschowskiej, wypożyczona w październiku 2020 r.

III Kadra

W omawianym okresie wpływ na prace osób zatrudnionych w MZW miała sytuacja epidemiczna. Średnioroczne zatrudnienie wyniosło 8,2. Pomimo trudnych warunków epidemicznych i ograniczeń z nimi związanych dyrekcja muzeum podjęła decyzję o umożliwieniu odbywania praktyk i stażu osobom z terenu gminy Wschowa, które zwróciły

się z taką prośbą. W ten sposób praktyki odbył jeden z mieszkańców Gminy Wschowa, a staż rozpoczęła druga osoba.

Jednym z głównych celów MZW jest stałe podnoszenie kwalifikacji kadry, m.in. poprzez udział w szkoleniach. W związku z tym pracownicy muzeum wzięli udział w następujących szkoleniach:

- „Audiodeskrypcja – teksty alternatywne” i „Zabytki dla wszystkich. Dostępność obiektów zabytkowych dla osób ze szczególnymi potrzebami” organizowany przez NIMOZ i NID. Szkolenie to okazało się szczególnie przydatne podczas tworzenia Wirtualnego Muzeum Ziemi Wschowskiej.
- „Prawo o dostępności, ujęcia praktyczne”, zorganizowanym przez NIMOZ.
- „Narzędzia ułatwiające tworzenie treści do Internetu i social mediów”. Było to szkolenie w ramach Programu Bardzo Młoda Kultura 2019-2021.
- „Nowoczesne technologie dedykowane wystawom muzealnym”.

Ponadto jeden z pracowników ukończył studia podyplomowe na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie na kierunku Muzeologia. Czesne za studia zostało sfinansowane z programu Powiatowego Urzędu Pracy we Wschowie.

Wiedzę, umiejętności oraz zaangażowanie pracowników należy ocenić bardzo wysoko.

IV Wschowskie organizacje pozarządowe

MZW za priorytetowe uznało współpracę ze wschowskimi organizacjami pozarządowymi. Współpraca miała na celu wykorzystanie potencjału społecznego stowarzyszeń dla osiągnięcia wspólnych celów, w tym przede wszystkim popularyzacji historii miasta i regionu. W ten sposób nawiązano lub zacieśniono współpracę z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Stowarzyszeniem Muzycznym „Bis”, grupą rekonstrukcyjną „Rota Zacieźna św. Judy Tadeusza”, Hufcem ZHP we Wschowie, Związkiem Strzeleckim „Strzelec” we Wschowie oraz stowarzyszeniem Civitas Christiana. Równocześnie nawiązana została współpraca z Jolantą Awsiukiewicz, pełnomocnik do spraw seniorów w gminie Wschowa, w celu przeprowadzenia badań dotyczących ruchu turystycznego w 2022 r.

V Działalność administracyjno-gospodarcza

W 2021 r. przyjęte zostało nowe logo Muzeum Ziemi Wschowskiej, na które oprócz nazwy instytucji składa się znak złożony z dwóch elementów graficznych wpisanych w okrąg. Pierwszym z nich jest herb miasta Wschowy, czyli krzyż jagielloński z dwoma pierścieniami, wywodzący się od krzyża lotaryńskiego. Pojawienie się krzyża w herbie Wschowy związane jest z przywilejem menniczym króla Władysława Jagiełły z 1404 roku, w którym to władca zezwolił miastu Wschowie na bicie monety. Drugim elementem jest korona królewska, której wizerunek został zaczerpnięty z talara wybitego we wschowskiej mennicy w roku 1651. Znak ten ma na celu przypominać o historii i znaczeniu królewskiego miasta Wschowy. Forma wykorzystanych elementów jak również ich umiejscowienie w okręgu, odnoszą się do wielowiekowej tradycji menniczej Wschowy. Nazwa Muzeum została zapisana dwoma krojami pisma, klasycznym oraz współczesnym, co ma odzwierciedlać upływający czas oraz historie jako ciąg nieustannych zmian, również tych stylowych. Podkreśla to rolę Muzeum, jako miejsca gdzie przeszłość spotyka się z terażniejszością.

Podpisana została umowa pomiędzy MZW a Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy we Wschowie o przekazaniu na wyłączność części poddasza w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3. Decyzja ta dała możliwość organizowania nowych wystaw stałych i czasowych. W tym celu zamontowany został system wystawienniczy w przestrzeniach klatki schodowej.

Zmianie uległ regulamin organizacyjny. Wdrożono także nowy schemat organizacyjny MZW.

Ponadto 9 listopada 2021 r. miała miejsce planowana wizyta przedstawicieli z Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów w Warszawie. W związku z czym przygotowano plan poprawy zabezpieczeń w zakresie ochrony zabytków w MZW.

1. Lapidarium

W 2021 r. przeprowadzone zostały prace porządkowe przy pomocy pracowników w ramach prac użytecznie-społecznych, a także uczniów Szkoły Przystosowującej do Pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym. Porozumienie o współpracy dotyczy organizacji w Muzeum Ziemi Wschowskiej grupowych praktyk wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. W pracach porządkowych dwukrotnie brali również udział harcerze z 59 WDH im. Baonu „Zośka” z Hufca ZHP we Wschowie.

Od 9 do 14 kwietnia 2021 r. przeprowadzono na obiekcie inwentaryzację, a w maju 2021 r. zgodnie z decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze, przeprowadzona została pielęgnacja drzewostanu. 29 czerwca 2021 r. odbyły się na lapidarium oględziny dotyczące stanu zachowania obiektu i dwóch bram od ulicy Solnej, został sporządzony protokół i na jego podstawie LWKZ wydał zalecenia, zgodnie z którymi została nawiązana współpraca z konserwatorem zabytków oraz podpisana umowa na opracowania konserwatorskie. Pod koniec września zakończono naprawę dachu kaplicy rodziny Scheunert, odbiór konserwatorski nastąpił 28 października 2021 r.

Lapidarium otwarte było dla zwiedzających od wtorku do niedzieli w sezonie od 1 kwietnia do 2 listopada. Pomimo trudnej sytuacji związanej z pandemią, Lapidarium Rzeźby Nagrobnej w 2021 r. odwiedziło 479 osób.

2. Zespół do spraw dostępności

Powołany został zespół do spraw dostępności w MZW. Na koordynatora wyznaczono kierownika administracyjnego. W związku z powyższym przebudowano częściowo stronę internetową MZW, wprowadzono ułatwienia dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz podpisano umowę na usługę „Tłumacz Migam”.

Do zadań koordynatora do spraw dostępności oraz zespołu do spraw dostępności należy:

- 1) Wykonanie inwentaryzacji obiektów budowlanych oraz określenie minimalnych wymagań obiektów w zakresie zapewnienia ich dostępności,
- 2) Identyfikacja potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- 3) Przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności, określonymi w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 4) Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych,
- 5) Monitorowanie działalności podmiotu, w zakresie analizy dokumentacji projektowej, obiektów i inwestycji gminnych w przestrzeni publicznej pod kątem zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 6) Prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności oraz zasad projektowania uniwersalnego,
- 7) Sporządzanie planu działań,

8) Przedstawianie dyrektorowi bieżących informacji o podejmowanych działaniach w zakresie realizowanych zadań.

Na tej podstawie został przygotowany program działań, który został podany do publicznej wiadomości na stronie internetowej oraz stronie BIP.

VI Współpraca z Gminą Wschowa

1. Prace koncepcyjne przy Kripplein Christi

Przez cały 2021 rok trwały prace koncepcyjne związane z udostępnieniem kościoła Kripplein Christi dla ruchu turystycznego. Po rozmowie dyrekcji MZW z Krzysztofem Piaseckim, Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej we Wschowie ustalono, że dla uruchomienia baszty kościoła Kripplein Christi konieczne jest zamontowanie systemu przeciwpożarowego, którego koszt wynosi około 200 tys. zł. Dodatkowo niezbędne będą środki w wysokości 50 tys. na adaptację wnętrza baszty. Wartości te stanowią koszty szacunkowe.

Ponadto zostało zorganizowane spotkanie w kościele Kripplein Christi z dr Barbarą Bieliniś-Kopeć, Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W trakcie spotkania stwierdzono, że po zabezpieczeniu fundamentów Kripplein Christi nie będzie przeciwwskazań do otwarcia obiektu dla zwiedzających.

Ponadto we wrześniu pracownicy MZW udali się do Głogowa. Celem wyjazdu było zapoznanie się z rozwiązaniami technicznymi zastosowanymi w wieży głogowskiego ratusza (wystawy, plansze, stroje). Podobne rozwiązania planuje się zastosować w baszcie przy zborze ewangelickim Kripplein Christi.

2. Zasłużeni dla ziemi wschowskiej

MZW na prośbę władz miasta przygotowało 20 biogramów oraz pozyskało wizerunki zasłużonych dla ziemi wschowskiej osób, które zostaną umieszczone na tablicach pamiątkowych w różnych częściach miasta.

VII COVID-19

Ze względu na ograniczenia związane z Covid-19 nastąpiło czasowe zamknięcie muzeum dla zwiedzających. Zamknięcie obowiązywało od 1 stycznia 2021 r. do 1 lutego 2021 r. oraz od 15 marca 2021 r. do 3 maja 2021 r. Ponadto na muzea w Polsce nałożone zostały inne ograniczenia, które uniemożliwiały równoczesny udział w wydarzeniach i lekcjach muzealnych większym grupom zwiedzających. Powodowało to, że wszystkie grupy musiały być dzielone na mniejsze, co wymagało zaangażowania podwójnej liczby pracowników MZW przy wszelkich wydarzeniach, wykładach i lekcjach muzealnych. Ograniczenia te obowiązywały przez cały 2021 rok. Ogółem MZW było zamknięte dla zwiedzających przez 81 dni. Epidemia i obostrzenia z nią związane negatywnie wpłynęły na funkcjonowanie MZW w pierwszej połowie roku 2021 r. Sytuacja poprawiała się od czerwca 2021 r.

VIII Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej

Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2021 roku przedstawia poniższa tabela.

Dotacje	Dotacja podmiotowa od organizatora	700 000,00 zł	
	Suma	700 000,00 zł	
Przychody własne	sprzedaż biletów (wstęp do muzeum)	1 527,00 zł	
	działalność edukacyjna	700,00 zł	
	oprowadzanie	900,00 zł	
	pozostałe usługi	600,00 zł	
	sprzedaż wydawnictw obcych	1 735,00 zł	
	sprzedaż wydawnictw własnych	3 127,00 zł	
	refakturowanie mediów	24 356,38 zł	
	Pozostałe przychody operacyjne (760)	zwrot kosztów wysyłek	288,20 zł
		dofinansowanie z PUP	3 000,00 zł
		sprzedaż złomu	84,15 zł
		wsparcie finans. zakup eksponatu	500,00 zł
dary wydawnictw		525,00 zł	
Suma (760)		4 397,35 zł	
Suma (przychody własne)		37 342,73 zł	
Przychody ogółem	Suma	737 342,73 zł	

p.o. Dyrektor
Muzeum Ziemi Wschowskiej
Damian Małecki